SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 23.

"ESLOVENIA LIBRE"

BUENOS AIRES,
5. JUNIJA (JUNIO) 1958

Resnica vas bo osvobodila

Prihodnjo nedeljo se bomo Slovenci v svobodnem svetu zbrali okrog katafalkov, v katerih je odeta vsa tragika težkih dni vojnih časov in vse gorje prelitih solz in pretečene krvi v onih majskih dneh 1945. S sklonjenimi glavami in zatopljeni v prihajajoče nam obraze v spomin se bomo za nekaj hipov pomudili v molitvi in prošnjah za pokoj duš vseh žrtev revolucije in vojne.

Sleherno leto, ki utone ob takem obnavljanju spominov, je leto dalj od onih dni groze. Časi se odmikajo in izginevajo v daljavi, z njimi se utapljajo malenkostni vtisi, ki so nekdaj bili važni, pa danes niso več, in prenekatere drobnarije ter osebnostni motivi so že ostali ob robu prehojene poti. Ostal pa je spomin na veličastno borbo in ohranila se je vera v pravilnost ravnanja in zadržanja.

Od tistih majskih dni smo v svobodnem svetu spremljali pohod komunizma, ki smo ga mi na našem narodnem ozemlju zaman poskušali ustaviti, ker nismo našli ne razumevanja ne podpore. Od tedaj so padli fantje na Koreji in Vietnamu, od tedaj je švignil plamen v Budimpešti in ugasnil, od tedaj je komunistično rovarjenje zanetilo plamene upora, pripetega na nacionalno borbo, med narodi Afrike. Od dneva srečanja sovjetske armade s silami demokratičnih držav zahodnega sveta sredi nemške zemlje je komunizem razjedal korenine družbenega reda v posameznih državah zahodne Evrope in do dobra navrtal ustroj posamežnih držav Južne Amerike.

Ognjeni zublji, ki so nekoč požirali Grahovo in Grčarice ter Turjak, streli v tilnik, ki so spremljali povratek naše vojske v domovino, ugrabljenja posameznikov in nočne likvidacije po osvoboditvi niso več pojmi, omejeni samo na drobno ozemlje naše Slovenije sredi Evrope odn. vsega sveta. V teku trinajstih let po končani vojni je svet spoznal terminologijo, ki je skozi naša usta ni hotel razumeti. Zavest kričočega v puščavi, ki nas je tako pogosto motila sredi borbe, je danes priznanje vsem doprinešenim žrtvam: žrtvovali smo se kot narod, dali najboljše, kar smo premogli, in bili žrtvovani. A nobena žrtev ni zaman. Saj v teh besedah ni samo običajna tolažilna fraza in tudi ne pokrivanje vseh napak, ki so bile morda storjene v času borbe. Vse takšne drobne stvari, kakor smo zapisali, vsa napačna taktiziranja, osebni razlogi, vsi pogreški in pretiravanja so danes že šla mimo nas in izginila v času. Ostal pa je topel občutek vzvišenosti nad vsemi, ki so se za nami dokopali do spoznanj, za katera so padali naši bratje in sestre.

Tej vzvišenosti, ki ni nikaka domišljija, se pridružuje vsako leto bolj izgrajena jakost ideje, za katero smo se borili, in nje prodornost, ki ni prav nič omagala. Gotovo ni nikjer zapisano, da bomo mi spet kot prvi korakali v boj, ko se bo odločevala bitka med dobrim in zlim. Ne samo, da bomo v tem boju premajhni po svojem številu in nepomembni spričo drobnosti našega narodnega ozemlja. To pa nas ne sme motiti, da tudi to pot ne bi bili prvi v spoznanju, ki ga prav vzvišenost ideje in pravilnost opravljene poti narekujeta:

hudi so bili udarci za posamezne družine; ranjena srca naših mater in očetov, ubiti upi in nade naših fantov in deklet, razklana mladost in raztepenost v svetu so človeško govorjeno pretresi, ki jih samo močne duše lahko vdano prenesejo. S časom se zacelijo vse rane, dasi se ne pozabijo. Lahko pa, in sila hvalevredno je, in to ne samo z moralnega stališča, ampak občečloveškega, doseči takšno višino spričo svojega nasprotnika od tedaj in danes, da mu — odpustimo.

Odpuščanje je težko, priznamo brez oklevanja. Odpuščati je ena izmed stvari, ki gre najtežje preko človeških ustnic, četudi se je v srcu še kolikor toliko z lahkoto porodilo. A letošnji spomin na naše fante, ki so šli v smrt, ko so jih kurati kot Kunstelj ali Polda, prosili, naj svojim mučiteljem odpuste, letošnje snidenje ob katafalku naj nas združi z mnogimi lepimi že napisanimi besedami naših pesnikov in pisateljev, ki so kot glasniki ljudstva prosili pri nas vseh odpuščanja za tiste, ki so bili krivi prelite krvi in prestane groze.

Z neomajno vero v naše ideale, ki se bodo še bolj utrdili, bomo tako močni v duhu in vzvišeni v ideji našli pot pred drugimi, ko bomo rekli zavestno: odpuščamo vsem preganjalcem, vsem pobijalcem in mučilcem, odpuščamo, ker hočemo biti boljši, najboljši.

Bratom in sestram v onostranstvu, kjer ni več sovraštva in maščevalnosti, se bodo tako pridružile naše besede. In hvaležni nam bodo zanje.

De Gaulle – predsednik francoske vlade

Položaj v Franciji se je sredi preteklega tedna še bolj zaostril. Predsednik republike Coty je poklicali na posvet predsednika vlade Pflimlina ter generala De Gaullea. Konferenca je bila tajna. Izvedelo se je samo, da je z njima rapravljal o Pflimlinovem odstopu in o možnosti nastopa De Gaullea kot predsednika.

Francoska vojna mornarica, ki je pred tem končala skupne manevre z ameriško šesto floto v Vzhodnem Sredozemlju, se je podala v pristanišče Oran v Alžiru in se tako priključila tamkajšnji francoski vojski. Poveljnik mornarice admiral Auboyneau je ostal v svojih izjavah glede Pflimlina in De Gaullea najprej previden, pozneje pa se je odkrilo postavil na stran grala. Salana. Na otoku Corsica je Varnostni odbor prevzel vso oblast v svoje roke, alžirska francoska vojska pa je poslala tja tja svojega guvernerja polkovnika Thomaza.

Pflimlin je ponovno nastopil v parlamentu in opozoril poslance in senatorje, da se bije borba za oblast med dvema silama in da stoji Francija na robu državljanske vojne. De Gaulle je medtem na svojo roko začel sestavljati svojo vlado, po radiu pozval državljane na red in mir, vojsko v Alžiru na pokorščino svojim poveljnikom in objavil, da se bo čim prej sestal z vojaškimi vodji v Alžiru.

V središču Pariza in po vseh večjih francoskih mestih je prišlo do velikih komunističnih in protikomunističnih ter prodegaullističnih demonstracij. Nasprotniki so se spopadli med seboj ter je bilo več ranjenih. Komunistična CGT je oklicala znova splošno stavko, odzvali pa so se ji največ rudarji, ki so zlasti v severni Franciji do 70% stopili v stavko. Promet se ni ustavil.

Ker je napetost vedno bolj naraščala, predsedniku republike ni preostalo drugega, kakor da je pozval končno parlament, naj se odloči za De Gaullea. Izjavil je, da stoji Francija tik pred državljansko vojno, če ne bo v nekaj urah rešila položaja. Francoski parlament in narod imata samo eno izbiro: ali državljansko vojno ali pa De Gaullea. Če ne dobi hitro pozitivnega odgovora od parlamenta, bo tudi on priseljen odstopiti.

Večina strank se je bila že odločila za De Gaullea, omahovali so socialisti, ki so se razdelili v dve skupini: prodegauliste in protidegauliste. Komunisti so od vsega začetka vztrajali na svoji protidegaullistični liniji in niso do konca odnehali. Nasprotniki De Gaullea so uprizorili v Parizu protestni pohod, ki ga je policija dovolila. Na čelu pohoda so korakali Mendes-France, radikalni socialist, bivši predsednik Ramadier, komunistični vodja Duclos in drugi levičarski vodje.

Coty se je medtem sestal še z bivšim predsednikom republike Auriolom ter z njim pretehtal položaj. Tudi Auriol je ugotovil, da je edina rešitev za Francijo trenutno De Gaulle .

Medtem je prišlo iz francoske ekvatorialne Afrike poročilo, da se je tudi tamkajšnja oblast pridružila Salanu in degaullistom, Eisenhower pa je na tiskovni konferenci v Washingtonu na vprašanje časnikarjev izjavil, da je tudi on eden izmed ljudi, ki jim De Gaulle ugaja.

Dogodki so si nato sledili s filmsko naglico. Coty je kljub omahujočemu parlamentu pozval De Gaullea na sestanek, na katerem mu je formalno poveril sestavo nove vlade. Ker je imel De Gaulle večino svoje ekipe že pripravljene, je nato Coty v soboto zvečer slovesno objavil: "Kriza je mimo". De Gaulle je formalno prevzel sestavo nove vlade, Pflimlinovo ostavko pa je nato Coty sprejel. Vse nekomunistične stranke, razen komunistov in delno socialistov, so se strnjeno postavile na stran De Gaullea. Socialisti so ostali razdeljeni; dve tretjini socialistov je pristalo na De Gaullea, ena tretjina pa je ostala njemu nasprotna. Komunisti so izdali nov poziv na protestno stavko proti De Gaulleu, pa poziv ni našel odmeva po državi.

V nedeljo se je De Gaulle predstavil parlamentu. V kratkem govoru je ob popolni tišini —tudi komunisti so bili popolnoma mirni — objavil svoj program: v šestmesečnem razdobju namerava z vsemi polnomočji, ki jih zahteva takoj od parlamenta ,urediti finančni, gospodarski in politični položaj v Franciji in v Alžiru. Zahteval je takoj zaupnico, ki jo je dobil s 329 proti 224 glasovom. Za De Gaullea so glasovali poujadisti, konservativci, desničarski radikali, disidentski radikali, narodni republikanci (krščanski demokrati), nekaj socialistov, vsi social-republikanci (degaulisti) in 24 levičarskih radikalov Mendes-Francea. Proti so glasovali: 148 komunistov, njihovi stalni sopotniki, ok. 50 socialistov in 12 Mendes-Franceovih radikalov.

De Gaulle je nato objavil svojo vlado. On sam je prevzel poleg predsedstva še zunanje ministrstvo, notranje ministrstvo in obrambno minirstvo. Za svetovalce v teh treh resorih si je priključil: za zunanje zadeve Couve de Murvillea, sedanjega veleposlanika v Bonnu, za obrambo maršala Alfonza Juina, za notranje zadeve in policijo sedanjega prefekta področja Seine Emila Pelletiera. Za podpredsednike je imenoval krščanskega demokrata Pflimlina, socialista Molleta, konservativca Jacquenota in zahodnoafriškega črnskega vodjo Houphonet-Boignya. Za pravosodnega ministra je postavil gaullista Debreta, za vzgojo radikalnega socialista Berthoina in za finance Pinaya.

Ves svet, svobodni in komunistični, je z velikim zanimanjem opazoval razvoj dogodkov v Franciji. Ko je postalo jasno, da je De Gaulleov prevzem oblasti neizbežen, so svetovni socialisti pozvali svoje članstvo širom zemeljske oble na čuječnost. Za socialiste De Gaulleov vzpon na oblast pomenja desničarsko nevarnost. Prav tako so komunisti po vseh državah in v svojem časopisju objavljali ostre članke proti De Gaulleu in trdili, da se Francija spreminja v vojaško diktaturo. Italija in Zah. Nemčija sta opazovali francoski razvoj brez uradnih komentarjev, prav tako ves ostali svobodni svet, vključno USA. Povsod so izražali upanje, da bo De Gaulle ostal zvest zapadnemu svetu in da bo obdržal neokrnjene vse pogodbe, vojaške, finančne in politične, ki jih je Francija pred njim podpisala z Zapadom. V USA sta Eisenhower in Dulles izrazila željo, da bi se čim prej sestala z De Gaulleom in z njim izmenjala poglede na svetovni položaj.

V borbi za demokracijo v svobodi

Preden je v Parizu prevzel oblast de Gaulle, je tik pred koncem IV. republike predsednik Francije naprosil gen. tajnika franc. kršč. dem stranke Pièrra Pflimlina, naj poskuša sestaviti vlado in rešiti demokratični obstoj Francije. Potem ko so padli zadnji aduti levice in radikalov, potem ko so celo tako izraziti predstavniki omizij, kakor je bil Pflimlinov predhodnik 38-letni Gaillard odpovedali, je Francija preko svojega predsednika našla pot do predstavnika tiste stranke, ki se je ves čas zavzemala za preosnovo francoskega političnega sistema. Čeprav so Pflimlina prepozno poklical zlasti še, ker mu je ista skupščina, ki je te dni sprejela de Gaullea, izrekla zaupnico z večjim številom glasov kakor de Gaulleu, je vendarle njegova pot bila tako markantna, da ga je tudi de Gaulle moral prevzeti v svojo vladno ekipo poleg drugih eksponentov kršč. demokracije. K temu so ga toliko bolj silili rezultati zadnjih volitev po departamentih, kjer je francoska kršč. dem. stranka MRP — Mouvement republicain populaire občutno dvignila število dobljenih glasov in mandatov. Naj bo de Gaulleovo predsedništvo kakršno koli, Pflimlin je s svojo pojavo utrdil vero volilcev v kršč. demokracijo.

Tej potrditvi je podoben izid volitev v Italiji, kjer so demokristjani pod spretnim vodstvom malce na levo usmerjenega Amintora Fanfanija povišali število glasov za 2% in ter so i v senatu i v parlamentu daleč najmočnejša skupina. In dasi v Italiji kršč. demokracija praktično vodi usodo dežele od konca vojne naprej, se njena politična ekipa ni toliko izčrpala, da bi pri tem volilnem boju omagala. Za nas Slovence same je značilno dejstvo, da so v Trstu zmagali tisti, ki so zagovarjali neodvisnost tržaškega mesta, s čemer je bila potrjena pravilnost gledanja slov. demokratičnih formacij — Slov. dem. zveze in Slov. kat. skupnosti, ne pa kroga ljudi okrog dr. Besednjaka.

Ob teh dveh uspehih kršč. demokracije v Franciji in Italiji je volilni rezultat v Belgiji, kjer je volitve razpisala socialistična stranka, ki je doslej bila na oblasti, nad vse razveseljiv: kršč. dem. stranka je tudi tam dobila absolutno večino v senatu in skorajda večino tudi v parlamentu, tako da bo lahko sestavila vlado ob ev. pomoči liberalne stranke.

Lanske volitve v Zah. Nemčiji, kjer je tako prodorno zmagal Adenauer, so torej odmevale bolj, kot so si mnogi mislili. Rezultati volitev samih odn. razvoj v Franciji pa je pokazal, da se Europejci naslanjajo na tiste stranke, katerih stvarnost v programu in elastičnost v reševanju problemov jim dan za dnem zagotavljata vedno večji napredek.

Po italijanskih volitvah

Kakor smo v "Zadnjih poročilih" objavili že v prejšnji številki našega tednika, so na splošnih volitvah v Italiji znova zmagali krščanski demokrati. Dobili so nad 12,5 milijonov od celotnega števila 29 milijonov volilcev. Komunisti in njihovi zavezniki levičarski Nennijevi socialisti so skupaj dobili manj kot 11 milijonov glasov. Komunisti sami so dobili 6,7 milijonov glasov.

Za krščanske demokrate je letos glasovalo 42.4% volilcev, pri zadnjih volitvah l. 1953 401%. Komunisti in Nennijevi socialisti so zvišali svoj odstotek od 35.2% na 36.9%. Sredinske stranke, ki so sodelovale s krščanskimi demokrati — liberalci, republikanci in demokratski socialisti — so dosegli višji odstotek, kakor pri prejšnjih volitvah, toda še vedno niso dosegli skupaj nad 10% vseh glasov. Veliko izgubo so utrpeli fašisti, ki so padli od 5.9% na 4.7% in monarhisti od 6.8% na 2.2% glasov.

V poslanski zbornici so si sedeže razdelili: krščanski demokrati 275, komunisti 140, Nennijevi socialisti 84. Ostalih 94 sedežev si deli šest manjših strank, vključno monarhisti, neofašisti, liberalci in socialdemokrati.

Senat pa je razdeljen takole: krščanski demokrati 122 sedežev, liberalci in socialdemokrati skupaj 9, komunisti 60, Nennijevi socialisti 35, monarhisti 7, fašisti 8, levičarski neodvisni 3 in narodna stranka 1 sedež.

IZ TEDNA V TEDEN

Kanadski podpolkovnik Flint, član UN vojaške misije v **Palestini** je padel kot žrtev jordanskih strelov ob vznožju gore **Skopus**. Istočasno sta bila ranjena dva izraelska policaja. Dogodek je samo potrdil stalno napetost na meji med Izraelom in njegovimi sosedi.

Indonezijska vlada je sporočila, da je bil pri spopadih sestreljen nek avion, iz katerega se je s padalom rešil pilot, ameriški dražvljan Lawrence Pope iz Miamija. Vlada še ni vložila pritožbe pri USA vladi zaradi udeležbe njenih državljanov pri uporniških oddelkih.

Sovj. maršal Konjev je povedal, da bodo sovjeti še letos potegnili svojo vojsko iz Romunije. Prav tako bo odšla domov ena divizija z Madžarske. Novica je sovpadla z objavo satelitskih voj. poveljstev, da bodo v teku 1958 zmanjšali svoje vojaške posadke za 419.000 ljudi, od tega Romunija 55.000, Bolgarija 23.000, Poljska 20.000, ČSR 20.000, Albanija 1000, ZSSR pa za 300.000. Te podatke je spremljala tudi ponudba o sklenitvi nenapadalnega pakta med državami Varšavskega sporazuma in NATO.

Hruščev je prišel na obisk v **Bolgarijo**. Njegov prihod v Bolgarijo je v zvezi s kongresom komunistične stranke in notranjimi spori v njej.

ZSSR je začasno ukinila izvajanje dogovora z **Jugoslavijo**, po katerem se je pred časom obvezala, da bo Jugoslaviji stavila na razpolago kredit 250 milijonov dolarjev. Iz tega kredita naj bi napravili neko tovarno aluminija v **Črni gori** in še nekaj drugih podjetij sicer naj bi se pa del uporabil v gotovini. Kakor javljajo iz Beograda, jih ta ukrep ni preveč presenetil, ker so kaj takega že pričakovali. — Tej sovjetski odločitvi so se takoj priključili **Vzhodni Nemci**, katerim je Tito priznal državni obstoj prav v tistem času, ko se je boril za ponovno naklonjenost **Moskve**.

V Tunisu je prišlo do vojaških spopadov med francosko vojsko, ki je tam ostala od podelitve samostojnosti Tunisu in tuniškimi vojaškimi oddelki. Prav tako so francoska letala bombardirala neko tuniško vas. Tuniška vlada je objavila, da zahteva ponovno takojšen odhod francoskih čet iz Tunisa in prosila Anglijo in USA, naj ji pošljeta orožje za borbo proti francoski vojski.

V Libanonu je po nekaj dneh miru ponovno prišlo do spopadov upornikov in vladnih oddelkov ter je vlada obtožila Združeno Arabijo vmešavanja v notranje zadeve Libanona. Na hiter posvet se je sestala vsearabska organizacija, ki proučuje libanonsko pritožbo. Medtem so tanki in ostalo ameriško orožje prispeli v Libanon za uničenje upornikov.

Amerikancem se preteklo sredo ni posrečilo pognati nov satelit na pot okoli Zemlje. Mornariška raketa **Vanguard** je pravilno odletela proti vsemirju, toda zadnji del rakete, ki bi moral dati satelitu končni pospešek, da bi ostal v prostoru, je odpovedal, tako da je satelit zgrmel neznanokje v morje. **Sovjeti** pa so medtem objavili, da je njihov **tretji satelit** sestavljen tako, da oddaja poročila o razmerah v vsemirju samo takrat, kadar leti nad sovjetskim ozemljem. Medtem, ko leta nad drugimi celinami, vsemirske razmere ugotavlja in podatke hrani za oddajo, ko leti nad ZSSR. Sovjeti trdijo, da so ga priredili tako zato, ker itak razen sovjetskih strokovnjakov nihče ne more razumeti ključa, po katerem satelit oddaja, ker ga niso in ga ne nameravajo objaviti drugim narodom.

V petek bo odletel v USA na konferenco z **Eisenhowerjem** brit. predsednik **Macmillan**. Na konferenci bosta oba državnika razpravljala o splošnem svetovnem položaju in zlasti o francoski krizi.

V Moskvi so objavili, da imajo v ZSSR protiutež ameriškemu strateškemu letalstvu (SAC) v najmoderneje opremljeni in izvežbani bombniški letalski sili, ki se imenuje **"Dalnaja Aviacija"** (D. A.). Ta letalska sila operira na podoben način, kakor ameriška SAC.

PROPONEN DESTINAR A BIBLIOTECA LA CASA DE YRIGOYEN

En una nota elevada al Congreso de la Nación, sugiere el doctor Dardo Corvalán Mendilaharsu la adquisición de la casa de la calle Brasil 1039, donde vivió durante más de cuarenta años el ex presidente Hipólito Yrigoyen. Propone asimismo que la misma sea destinada a instalar en ella una biblioteca para niños, dependiente del Consejo Nacional de Educación.

YRIGOYENOVA HIŠA NAJ POSTANE KNJIŽNICA

Dr. Dardo Corvalán Mendilaharsu je poslal Narodnemu kongresu vlogo, v kateri predlaga odkup hiše v ulici Brasil 1039 v Buenos Airesu, v kateri je nad 40 let živel bivši predsednik Hipolit Yrigoyen.

V omenjeni hiši naj bi odprli knjižnico za otroke, ki naj bi spadala pod nadzorstvo Narodnega sveta za vzgojo.

Praznik slovenske Koroške

V tistih letih, ko je škof Jeglič zbiral vinar za vinarjem, da je mogel Slovencem postaviti prvo slovensko gimnazijo, je dvojica zavednih slovenskih duhovnikov na Koroškem postavljala temelje prvima narodnima šolama za Slovence na Koroškem. Bila sta to duhovnika Treiber in Ražun; in kmetijsko-gospodarska šola, ki jo je župnik Matej Ražun postavil v Št. Jakobu, je proslavljala 24. IV. svojo 50-letnico. Česar ni "mogla" narediti niti cesarsko kraljeva Habsburgovina niti ne njej sledeča republika, je pod Ražunovim vodstvom ob sodelovanju zavednih Slovencev zrastlo na koroški zemlji: učni dom, kjer naj bi se vzgajal nov rod, postavljen na prave narodne in krščanske temelje. In ko je prišel najtežji trenutek, je Ražunu pomagala Mohorjeva družba, ki ga je v največji stiski s 70.000 kronami tako izdatno podprla ,da so bile sanje njegovega življenja uresničene. Šola pa ne bi mogla prav uspevati, ako ne bi Ražun našel primerne rešitve, ko je njeno vodstvo zaupal slovenskim šolskim sestram. Od tedaj do danes so šolske sestre vzgajale mladino ne samo s svinčnikom in peresom, ampak so same prijele za lopate in krampe in sleherno leto preurejale šolske prostore, obenem pa tudi zavod in sebe preživljale.

Potreba po takšni šoli se je najbolj pokazala s številom gojencev v ljudski šoli, ki je prvo leto obstoja sprejela 173 otrok, drugo 192, tretje 206 in naslednje 252. Iz te začetne Ražunove šole so sestre priklicale v življenje tudi gospodinjsko šolo in šivalne tečaje. Pravilnost te poti je bila ponovno potrjena prav v letih po tej vojni, saj je od 1946 dalje obiskovalo različne gospodinjsko-šivalne tečaje že nad 1000 deklet.

Ražun sam je zaradi svoje delavnosti mnogo moral pretrpeti. Bil je zaprt med prvo svetovno vojno in presedel sedem mescev. Po plebiscitu se je umaknil in je v Stari Loki opravljal službo duhovnega pomočnika, ker ga je trpljenje med vojno preveč izmučilo. Pa ni vzdržal, ampak se je vrnil v rodni Škocijan, kjer ga je 23. dec. 1943 dohitela smrt.

Proslava je bila dne 27. aprila t. l. Udeležilo se je je skoro tri tisoč koroških Slovencev. Navzoč je bil deželni glavar Ferdinand Wedenig, krškega škofa je zastopal prelat dr. Rudolf Blueml, Mohorjevo družbo pa mrgr. dr. Janez Hornboeck. Med odličnimi gosti je bil tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Joško Tischler, zbornični svetnik Janez Janežič ter šentjakobski župan Koren.

50 letnico svojega obstoja je Narodna šola v Št. Jakobu proslavila z mogočnim slavjem na prostem. Program so izvajale gojenke kmetijsko gospodinjske šole, vseboval je pa pevske, rajalne in gledališke točke. Zanimiva je bila kronika petdesetih let te šole v živih slikah. Pevci iz Sel so pod vodstvom prof. Miheliča ubrano prepevali. Zlasti sta vžgali dr. Mikulova: "Rož, Podjuna, Zilja" in Flajšmanov "Triglav".

Zbrane goste in ljudstvo je pozdravil prof. dr. Vinko Zwitter. Med drugim je izjavil: "Pred nekako 100 leti je škof Anton Martin Slomšek dejal našim ljudem: "Vera nam bodi luč, naša beseda pa ključ k krščanski in narodni omiki". In leta 1906 je župnik Ražun zaklical rojakom: Dovolj je prošenj, dovolj memorandumov, dovolj moledovanja, dovolj deputacij. Dajmo, sezimo si v roke in pomagajmi si sami. In začel je graditi to poslopje, ki je in ostane ponos vse slovenske Koroške. V dveh letih ga je zgradil. In glej, čudo! Čim je vstal iz zemlje ta dom, se je začel preporod našega narodnega življenja, zaživelo in razcvetelo se je prosvetno delo, širilo se je zadružno gibanje. Župnik Ražun nam je s svojim zgledom pokazal, česar je najprej treba: Najprej moramo mi sami z lastno žrtvijo dati naši materni besedi dolžno čast. Le naše žrtve in naše delo nam dajejo pravico do življenja in razvoja. Narodna šola v Št. Jakobu je utelešena Ražunova misel, ki je mogla postati dejstvo ob sodelovanju njegovih zvestih sotrudnikov, v katerih je bilo zavedno slovensko srce. Zato je to posloje kamnit spomenik slovenske kulturne volje."

Deželni glavar Ferdinand Wedenig, prvi deželni glavar na Koroškem, ki je obiskal to šolo v njenem petdesetletnem obstoju, je poudarjal veselje, da je lahko prišel na to slavje. Z ozirom na težave, s katerimi se je morala boriti ta šola je dejal, da "je v življenju že tako, da nam ni nič podarjenega, ampak si je treba vse z delom in žrtvami izboljevati". Z "veseljem in zadoščenjem ugotavlja, da je ta šola vzgojila deželi lepo število pridnih gospodinj". V nadaljnjih izvajanjih je govoril o potrebi sloge med ljudmi in narodi. Malenkostni predsodki, ki večkrat segajo celo v vasi, skušajo sejati razdor v času, ko se toliko govori o Združeni Evropi. Deželni glavar naglaša, da bo "razvoj dal prav tistim, ki se trudijo za uresničitev človečanskih idealov sprave in sporazumevanja med narodi". Šolskim sestram in gojenkam je čestital k lepim uspehom.

Prelat dr. Blueml je v svojem govoru prav tako izrekel tople čestitke ter prosil Boga, naj bi na zavod razlival še naprej svoj blagoslov.

1945 ✝ **1958**

V dneh od 25. do 30. maja 1945 so Angleži nasilno vrnili in s tem izročili titovim komunistom

PRVI, DRUGI, TRETJI, ČETRTI POLK SLOVENSKE NARODNE VOJSKE, ŠTABNE ENOTE, CIVILNE BEGUNCE.

Komunisti so od 1. do 5. junija 1945 s pripadniki vrnjene slovenske narodne vojske polnili svoje ječe in taborišča v Teharjih, št. Vidu in Škofji Loki.

Od 8. do 19. junija so po strahovitem predhodnem mučenju, zasramovanju in poniževanju pobili častnike in podčastnike vrnjene slovenske narodne vojske.

Dne 15. junija 1945 je začela slovenska zemlja piti nedolžno slovensko kri v potokih. Komunisti so začeli z množičnim pobijanjem slovenskih protikomunističnih borcev iz taborišč in ječ: Teharje, Št. Vid, Škofja Loka in Ljubljana.

V tistih dneh je nad slovensko zemljo razpela smrt svoje koščene roke. Vsa Slovenija je onemela v brezmejnem trpljenju, žalosti, ponižanju in obupu. Izdajstvo, krivica, nasilje, maščevalnost so slavile svoje zmagoslavje.

V prezgodnje grobove so padali slovenski protikomunistični borci. Umrli so, da bi mogel slovenski narod živeti, se razvijati v svobodi in demokraciji.

Slovenci v svobodnem svetu se vas v nadaljevanju vaše borbe za svobodo slovenskega naroda spominjamo z globoko hvaležnostjo.

Počivajte v miru, nesmrtni slovenski junaki!

BRALI SMO...

"ZAČARANI KROG HRVATSKO-SRBSKIH ODNOSOV"

Pod tem naslovom je zunanjepolitični izvedenec Hrvatske seljačke stranke dr. Ilija Jukič objavil v kanadskem Hrvatskem glasu daljši članek o nevarnostih, ki groze narodom sedanje Jugoslavije v slučaju upora proti sedanjemu komunističnemu režimu ali pa v primeru oboroženega obračunavanja med komunisti samimi, bodisi že za Titovega življenja, še bolj pa po njegovi smrti. Pisec članka se boji, da bi ljudje na sovraštvo proti komunistom hitro pozabili, če bi upor proti njim uspel ter bi znova izbruhnila državljanska vojna, zlasti med Hrvati in Srbi, ki bi bila še strašnejša kot med drugo svet. vojno. Pisec naglaša, da je gotovo, da bi se v jugoslovanske dogodke vmešala Sovjetska zveza. Svojim satelitom bi lahko potem dajala za nagrado ozemlje, ki pripada Jugoslaviji. Na drugi strani bi pa tudi zahodni zavezniki kaj lahko popustili italijanskim iredentističnim zahtevam. Te usodne posledice bodo gotovo zadele Slovence, Hrvate in Srbe, če pride do novih bojev med Hrvati in Srbi.

V nadalnjih izvajanjih pa pisec gornjega članka ugotavlja naslednje:

"Ne poznam primera, kjer ne bi dobro pojmovane koristi od malih narodov tako imperativno zahtevale, da najdejo osnovo za zdrav in trajni sporazum, kakor to zahtevajo od Slovencev, Hrvatov in Srbov, pa tudi ne strašne škode, ki jo bodo utrpeli, če te osnove ne bodo našli. Njihovi odgovorni ljudje morajo upoštevati dve najosnovnejši stvari: Storiti vse, kar je v njihovi moči, da se nobene kriza, ki bi zajela Jugoslavijo, ne bi sprevrgla v državljansko vojno, med Hrvati in Srbi v prvi vrsti, druga stvar pa je ohraniti meje svojih narodnih področij napram tretjim. Zanje so padle strahovito velike, svete in nedolžne žrtve, pa bi bil smrtni greh in večna sramota, če bi pri vsem tem Slovenci, Hrvati in Srbi bili ter ostali razsekani in raztrgani na vseh straneh v bodoči Evropi. Znano mi je, da so Srbi in Hrvatje, ki mislijo in govore, da bodo eni kako drugi v tej ali drugi krizi dobro zvozili. Jaz se z njimi v tem optimizmu ne strinjam, ker ne morem videti zanj nikjer nobene prave osnove. Moj optimizen se nanaša na dobre izglede, ki jih imajo eni, kakor drugi in tretji, da v novi in pravičneje urejeni Evropi zavarujejo vsi svoje narodno in državno življenje na trajen način, če ne bodo uničili dobrega dela teh izgledov že prej, predno bo združena Evropa postala stvarnost. V novem razvoju Evrope in sveta bodo mali narodi mogli zavarovati svojo bodočnost in svojo obrambo samo v velikih okvirih. V teh okolnostih bo potem laže moči reševati vprašanje njihovih medsebojnih meja in vprašanje skupne obrambe zajednice. Če je že danes lahko Nemec poveljnik angleških, francoskih in belgijskih čet, zakaj ne bi mogel biti jutri Francoz ali Amerikanec poveljnik slovenskih, hrvatskih in srbskih enot. Tam, kjer obstoja volja, se bo našla taka ali drugačna rešitev. Razen tega pa važne gospodarske koristi prav tako zahtevajo, da mali narodi vstopijo v veliko skupnost. Na ta način bi presekali nesmiselni tok moderne ekonomije, da bogati narodi postajajo vedno bolj bogati, revni pa vedno bolj revni".

Zatem dr. Jukič naglaša, da bi se mali narodi morali malo dvigniti in gledati malo širše predse, njihovi odgovorni predstavniki naj bi se pa držali malo spremenjenega modrega izreka: "Pomagajte si, pa vas bodo podprli tudi zavezniki", kajti ti "navadno podpro samo tiste, za katere ugotove, da so v danem trenutku koristni njihovim interesom", nato pa nadaljuje, da trezni ljudje v domovini pravijo, da je nevarno, da se od zunaj priliva olje na ogenj in da bi bilo dobro, če bi vsaj del emigrantskega tiska in treznejši elementi prenehali s to ceneno demagogijo. V naslednjih odstavkih pa dr. Jukič svoja tehtna izvajanja zaključuje takole:

"Zelo potrebno bi bilo, da bi odgovorni predstavniki vseh narodov Jugoslavije opozorili zahodne činitelje na nevarnosti, ki lahko vsak trenutek nastanejo ter da jim priporoče, da bi jih predvideli tudi v svojih vojnih načrtih. V tej obrazloženi spomenici bi bilo zlasti podčrtati, da bi bilo usodno dati Italiji kakršenkoli mandat v slučaju kake krize v Jugoslaviji ter da bi mogli biti oddelki ameriške vojske ter mornarice zahodnih držav odločilni činitelji za ugoden razvoj vsake krize, ki bi nastala v Jugoslaviji, ali bi jo pa zadela. Čisto naravno je, da so izključeni iz skupnega koraka vsi tisti, katerih listi in skupine sramote najsvetejša čustva bodisi slovenska, hrvatska ali pa srbska. Mislim, da se pri tem ne smejo zanemariti tudi resni Macedonci.

Torej: odgovornim in treznim ljudem mora biti danes jasno, da je neobhodno potreben vsaj minimum skupne osnove med tistimi, ki resno mislijo pomagati k osvobojenju svojih narodov od skupne nesreče, ki jih davi ter od njih odvrniti iste nevarnosti, katerim so vsak trenutek lahko izpostavljeni. Samo tako bomo mogli priti do vpliva pri najmerodajnejših činiteljih za Zahodu in pobiti očitke, ki prihajajo s te strani o neobstojanju nobene alternative Titovemu režimu na področju današnje Jugoslavije".

NE ODLAŠAJTE

s plačilom naročnine do konca leta ali še pozneje.

Uprava Svobodne Slovenije mora račune v tiskarni in druge stroške plačevati sproti tedensko.

ARGENTINA

Predsednik republike dr. Frondizi je začel uresničevati svojo nedavno napoved, da bo klical k sebi na razgovor predstavnike posameznih polit. strank ter da jih bo seznanjal z raznimi državnimi vprašanji. Dosedaj je povabil k sebi glavne funkcionarje ljudskoradikalne in konservativne stranke. Predsednik konservativne stranke dr. Solano Lima je po razgovoru s predsednikom dr. Frondizijem dejal, da je treba imeti zaupanje v sedanjo vlado. Povedal je tudi, da so na delu sile, ki bi rade s svojo opozicijo zavirale vladno delo. Prav tako je priznal, da so se začele javljati nevarne liberalno levičarske tendence zlasti v ministrstvu za vzgojo.

Predsednik srednjeameriške republike Honduras dr. Rampon Villeda Morales se je mudil od nedelje do srede na obisku v Argentini. V njegovo počastitev je bilo več prireditev. Med drugim so v Buenos Airesu dali enemu trgu ime Honduras.

Predstavniki min. za delo so sindikate tekstilnega delavstva, uslužbenstva mesne industrije in tramvajskega osebja, v katerih so bili komisarji, izročili prejšnjim odborom, ki so imeli sindikate v rokah že pod peronisti. Proti tej odločitvi so ostro protestirali predstavniki 32 večinskih demokratičnih gremijev. Prav tako so isti pozdignili svoj glas proti kongresu, ki so ga sklicali peronistični sindikalisti, ki zatrjujejo, da so edino oni pravi zastopniki C.G.T. — Glavne delavske konfederacije. Na tem kongresu so peronisti hudo napadali vlado osvobodilne revolucije, od sedanje vlade so pa zahtevali izpustitev na svobodo vseh, ki niso bili deležni amnestije, vrnitev vsega premoženja C.G.T. ter tudi obeh dnevnikov "La Prensa" in "El Lider". Predstavniki demokratičnih gremijev izjavljajo, da peronisti nimajo nobene legitimacije govoriti v imenu dekavstva, ker ga ne predstavljajo.

Po zakonu o amnestiji je prišlo na svobodo že več peronističnih funkcionarjev. Tako sta že svobodna generala Franklin Lucero in Humberto Sosa Molina. Prvi je bil pod Peronom vojni minister, ob izbruhu revolucije je od Perona prevzel vodstvo predsedniške oblasti, toda jo je takoj predal naprej posebnemu odboru višjih častnikov, ki so nato s predstavniki zmagovite revolucije podpisali predajo. Molina je pa bil minister za narodno obrambo. Na svobodi je že tudi biv. podpredsednik v Peronovi vladi Alberto Teisaire. Biv. glavni tajnik C.G.T. Jose Espejo je zaradi "političnega programa", ki je predvideval pobijanje nasprotnikov za primer upora, oproščen, moral pa je ostati v zaporu še naprej zaradi zahteve kazenskega sodnika v prov. Bs. Aires in federalnega sodnika v Rio Gallegos zaradi pobega iz zapora. Notranji minister v Peronovi vladi Borlenghi, ki živi sedaj na Kubi, je zaradi finančnih mahinacij amnestiran, zaradi ostalih prestopkov pa ne. Prav tako ni deležen amnestije šef buenosaireške policije Gamboa, ker ni preprečil požiga cerkva po neuspeli junijski revoluciji leta 1955. Sodišče je zavrnilo tudi prošnjo za pomilostitev Perona samega. Proti njemu je še naprej viseča obtožba izdaje domovine. — Notranji minister v dr. Frondizijevi vladi dr. Vitolo je pa izjavil, da vlada preučuje vprašanje, kako bi pomilostila osebe, ki niso bile deležne amnestije po zadnjem zakonu.

Vlada je predložila narodnemu kongresu v odobritev zakonski osnutek o preosnovi ministrstev. Ta preosnova je nujna, ker ima Argentina po ustavi iz leta 1953, ki jo je uveljavila lanska ustavodajna skupščina, samo 8 ministrstev. Zato bo po novem zakonu imela Argentina samo toliko ministrstev, ki bodo naslednja: Ministrstvo za notranje zadeve, za zunanje zadeve in bogačastje, za narodno ekonomijo, za vzgojo in pravosodje, za narodno obrambo, za socialno skrbstvo in ljudsko zdravje, za delo, socialno varnost in komunikacije ter za promet in javna dela. Poleg ministrstev bodo pa obstojala še naslednja državna tajništva: V ministrstvu za ekonomijo: državna tajništva za narodno gospodarstvo, za finance, za trgovino, za industrijo in rudarstvo ter za energijo in gorivo. V ministrstvu za narodno obrambo bodo pa tri državna tajništva in sicer za vojsko, za mornarico in za letalstvo.

Nič več krajevnih vojn

Ameriški letalski strokovnjak major Aleksander P. de Seversky, katerega mnenja mnogokrat upoštevajo v Pentagonu, je že večkrat pravilno napovedal spremembe vojaške taktike in orožja v spopadih, do katerih je pozneje prišlo med komunističnim Vzhodom in demokratskim Zapadom. Nekaj takih njegovih napovedi po drugi svetovni vojni je objavilo ameriško časopisje v pouk vsemu svobodnemu svetu. Najvažnejše tri so bile naslednje:

Leta 1939: Prekooceanska zračna vojna: "Dejstvo, katerega moramo resno vzeti v pretres, in čim prej to storimo tem bolje, je, da od sedaj naprej obstoja možnost prekooceanske, t. j. medcelinske vojne..."

Leta 1954: Izguba oboroževalne tekme: "Zapad, predvsem pa USA, se morata zavedati, da naša atomska nadmoč prehaja v roke sovražnika, ne zato, ker bi morda ta nagrmadil večje število atomskega orožja, ampak zato, ker že dosega uspešnejša sredstva za odmetavanje atomskega orožja..."

Leta 1955: Umetni satelit: "Treba je spremeniti vso vojaško filozofijo, ali pa bomo zaostajali za vsem svetom, ne samo v navadnih letalih, pač pa tudi v medcelinskih raketah in celo v razvoju umetnega satelita..."

★

Pod naslovom "Nič več krajevnih vojn!" pa je ameriška revija "This week Magazine" pred nedavnim objavila mnenje majorja de Severskega o nujnosti globalne vojne, pred katero stoji Zapad v slučaju spopada s komunističnim Vzhodom. Med drugim omenjeni strokovnjak pove tole:

"...USA se ne bo več mogla zaplesti s komunizmom samo v krajevne vojne. To napoved je težko doumeti, toda vsa vojaška logika govori zanjo. Mnogi trdijo, da sta se USA in ZSSR znašli v enakem položaju glede atomskega orožja. Sedaj, ko je tudi nam uspelo izstreliti umetni satelit, da se je ta enakost raztegnila še v vsemirski prostor, Iz tega zaključujejo, da je misel na atomsko vojno prestrašna in da bosta zato obe strani poskušali reševati medsebojne spore samo s krajevnimi vojnami. Tako mišljenje je povsem nasprotno današnji vojaški logiki ter bi bila usodna napaka za svobodni svet, če bi svojo vojaško strategijo gradil na taki podlagi. Med "totalno" in "krajevno" vojno je namreč ogromna razlika.

S totalno vojno moremo označiti vojno med USA in ZSSR, v kateri bi vsaka stran poskušala z vsemi sredstvi in napori popolnoma uničiti vojaško silo nasprotnika in v kateri bi uporabili nekatero ali vse atomsko orožje, s katerim razpolagata.

Krajevna vojna pa bi bila tista, v kateri bi se borila komunizem in USA, toda na področju, ki ne spada niti v sklop sovjetskega satelitskega imperija niti v sklop ameriških zaveznišhih pogodb. Nobeden od nasprotnikov ne bi dovolil, da bi se spopad razširil na njegovo lastno ozemlje ter bi oba bila zadovoljna samo z omejeno uporabo človeškega in orožnega materiala. Tudi bi v tem slučaju oba nasprotnika uporabljala samo običajno orožje, kakor je bilo to na Koreji, v Indokini ali Suezu. Atomsko orožje bi ostalo še naprej v skladiščih.

Moje mnenje pa je naslednje:

1) Ne moremo zmagati v krajevni vojni, ne glede na to, če bi uporabljali običajno ali atomsko orožje.

2) Krajevne vojne moremo onemogočiti, če bomo dokazali komunizmu, da imamo veliko povračilno silo, s katero moremo vsak trenutek uničiti napadalca in obdržati status quo.

3) Ustvariti moramo veliko gospodarsko blagostanje, ki ga moramo deliti z ostalim svetom ter se osredotočiti na enotno povračilno silo in dokazati, da je svoboda dinamična in koristna...

Zemljepisna logika in nedavni razvoj fantastičnih atomskih orožij dokazujeta, da bi se moral Zapad v slučaju neprestanih krajevnih vojn končno izčrpati: Pogled na zemeljsko oblo pove, da je USA na tisoče kilometrov oddaljena od najkritičnejših področij, medtem ko so ZSSR in njeni sateliti v njihovi neposredni bližini. V korejski vojni je morala USA devet svojih divizij prepeljati po zraku in po morju na azijsko celino. Poleg teh so se borile še mnoge divizije drugih članic ZN. V vsaki bodoči vojni pa ne bomo mogli opraviti le z devetimi divizijami, pač pa z devetdesetimi ali več, da ne omenjamo drugih velikanskih prevoznih težav, ker se bomo srečali z izborno opremljenimi sovjetskimi silami, podprtimi z letalstvom, ki je vsaj tako kakor naše. (Nadaljevanje)

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

Društvo ekonomistov in Društvo gozdarskih inženirjev je imelo v Ljubljani sestanek, na katerem je vseuč. prof. dr Vladimir Murko govoril o ekonomskih problemih Krasa. Navajal je, da zavzema Kras okrog 56.000 kv. kilometrov, t. j. eno petino Jugoslavije. V širokem pasu se razprostira ob obali Jadranskega morja v Sloveniji, Hrvatski, Bosni in Hercegovini ter Črni gori. Samo slovenski Kras zavzema nekaj nad 4.000 kv. kilometrov in živi na tem področju okoli 200.000 ljudi. Po geološkem sestavu spada v slovenski Kras del kočevskega, ljubljanskega, novomeškega in trboveljskega območja, popolnoma pa okraja Gorica in Koper. Zaradi neugodnih razmer na kraškem področju se tod ne moreta razviti kmetijstvo in poljedeljstvo tako, kakor bi se lahko. Zato je govornik naglašal, da je treba akcijo za pogozdovanje kraških goličav z vsemi silami in sredstvi podpirati. Omenil je, da bodo letos v ta namen imeli v Splitu zvezno posvetovanje za "razkraševanje" jugoslovanskih goličav.

"Leto mojega popotovanja" je naslov zadnji Finžgarjevi knjigi. Je to njegov življe nje pis, ki ga je sestavil in napisal Finžgar sam. Knjiga je izšla ob njegovi 87. letnici.

Obsotelsko železnico nameravajo še letos dokončati. Proga od Savskega Marofa do Kumrovca je že v obratu, sedaj jo bodo podaljšali od Imenega pri Podčetrtku do Stranja, kjer jo bodo priključili na progo Rogaška Slatina-Grobelno. Med Imenim do Stranja bodo naslednje nakladalne postaje: Imeno, Sadni vrh in Stranje, postajališči bosta pa Pristava in Podčetrtek, Slednja se bo imenovala Atomske toplice. Proga bo namreč šla mimo znanih izredno toplih vrelcev, ki so jih ljudje začeli imenovati zaradi visoke zdravilnosti kar za atomske toplice.

V drugi polovici meseca avgusta bo minilo 180 let, odkar je stopil na triglavski vrh bohinjski rudar Luka Korošec. Lani je minilo 130 let od njegove smrti. Mož je bil sodobnik znanega planinca Blaža Haquet-a, ki je o Korošču zapisal, da je bil verjetno prvi, ki je sploh stopil na Triglav. V spomin moža, ki je prvi tudi osvojil visokogorski vršac v Alpah sploh, je lani Bohinjsko planinsko društvo odkrilo spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši. Planinska zveza Slovenije bo njegov spomin počastila dne 24. avgusta t. l. z odkritjem spominske plošče na samem triglavskem vrhu.

Svet za šolstvo LRS je izdal pravilnik, s katerim ureja nastavljanje učnega osebja. Pravilnik uveljavlja načelo zakona o javnih nameščencih. Po tem pravilniku bo v bodoče omogočeno nameščanje na izpraznjenih odn. nezasedenih mestih samo z javnim razpisom. Izdali so prav tako pravilnik o učbenikih. Tudi ta pravilnik predvideva javni natečaj za pisce in založbe.

V Beogradu je umrla v starosti 82 let znana srbska pesnica in članica Srbske akademije znanosti in umetnosti Izidora Sekulić. V svoji oporoki je želela imeti skromen pogreb brez govorov.

Izvoz živine in mesnih izdelkov se je v letu 1957 v Jugoslaviji povečal v primerjavi z letom 1956 za eno milijardo dolarjev. Ena glavnih slabosti jug. izvoza je v neizenačenosti kakovosti izvožene živine, kakor tudi v nihanju izvoznih količin v posamezne države. N. pr.: Leta 1956 je bila glavna uvoznica živine iz Jugoslavije Italija, v letu 1957 je pa to mesto prevzela Grčija, Italija je pa prišla na tretje mesto.

V Ljubljani so imeli konferenco, na kateri so razpravljali o legalizaciji splava in o kontracepciji. Navajali so, da se je število dovoljenih splavov od leta 1952 do 1957 zvišalo za 1700%, tj. za 17 krat. Pretežni odstotek uradno dovoljenih splavov, da je bil odobren na podlagi "socialnih indikacij". Na sestanku so se vsi zdravniki in tudi zdravnice izjavili proti legalizaciji splava, zagovarjali so pa kontracepcijo.

V Brežicah je tamošnji Posavski muzej pripravil obsežno razstavo "Hrvaško-slovenski kmečki upor leta 1573". Največ zaslug zanjo imata upravnik muzeja akad. slikar Franjo Stiplovšek in kustos Stane Skalar. Na razstavi je bila prikazana tudi historična, beletristična in glasbena literatura, ki govori o uporu.

Muzej slovenskih premogovnikov bo edina kulturna ustanova te vrste v Jugoslaviji. Imeli ga bodo v Velenju.

V planiški dolini na Gorenjskem so štiri smučarske skakalnice: 25, 50, 80 in 125 metrska. Ta je druga najvišja športna zgradba na svetu. Višja je samo nemška skakalnica v Obersdorfu. Za planiško pa pravijo, da je za skakalce varnejša in tudi lažja. Na njej se zlasti izkažeta najboljša slovenska smučarja Finžgar in Polda.

Jug. potniška letala so lani prevozila 105.000 potnikov in blaga za okoli 1 milijon ton. Letos nameravajo letalski promet povečati še za eno četrtino in zlasti še bolj povezati Beograd z republiškimi prestolnicami. Tako bo imela n. pr. Ljubljana letos 5 krat na teden let. zvezo z Beogradom.

Umrli so. V Ljubljani: Jože Barabovič-Pipo, privatni uslužb., Franc Dejak, Ivan Kretič, polic. stražnik v p., Ivanka Majce, Josip Sovinc, vojni invalid, Elza Lenščak, Ivan Benčan, grafični upok., Anica Vricko, roj. Tičar in Pavel Zabukovšek, knjigovodja v p. v Celju, dr. Franc Kos, direktor prirodoslovnega muzeja v p. na Viču, Franc Strniša, upok. v Kranju, Ivan Puhar, upok. na Dolskem, Marija Arh, roj. Drmastja iz Zavrha pod Šmarno goro, s. Marija Hilda Bitenc-Lojzka v Domžalah, Frančiška Ostanek, roj. Mihevc v Štepaniji vasi, Franc Batagelj, uslužb. drž. zavarovalnega zavoda v Ajdovščini, Leo Poljanec v Slovenj gradcu, Franja Karba, roj. Milač, biv. trgovka na Jesenicah, Franc Preskar v Kozjem, Zora Grobovšek, roj. Meze v Gozdu-Martuljku in Bojan Pollak, posestnik in usnjar v Kamniku.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Člani Slov. kat. akademskega društva v Buenos Airesu so imeli v soboto 31. maja t. l. občni zbor. Izvoljen je bil nov odbor, ki je sestavljen takole: predsednik Ferdo Bajlec, tajnik Božo Žužek, blagajnik Tinček Debeljak, odborniki so pa Vital Ašič, Jože Kosanc in Marija Prijatelj. Na občnem zboru so člani SKAD sklenili, da se bo društvo včlanilo v mednarodno organizacijo akademikov iz držav vzhodne in srednje Evrope.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V Munro sta se v soboto dne 31. maja t. l. poročila g. **Slavko Rupnik** iz Rovt nad Logatcem in gdč. **Anica Klemenčič** iz Kovorja pri Kranju. Za priči sta bila: ženinu g. okrajni glavar **Franc Kogovšek**, nevesti njen svak g. **Janez Gričar**, mladi par je pa poročil g. **Tone Škulj.** Pri poroki je pel Slovenski pevski zbor iz San Martina, katerega zvesta člana sta novoporočenca. Čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova in sreče.

Rev. Stanko Kavalar, ki je v Argentini deloval v dušnem pastirstvu v mestu Merlo v provinci San Luis, je odpotoval v Evropo. Naselil se bo v Franciji ter bo skrbel poleg ostalih tam. slovenskih duhovnikov za dušni blagor slovenskih izseljencev v tej državi.

Družinska sreča. V družini g. **Alojzija Petek** in njegove žene, ge **Marije, roj. Kopač** v Moronu se je rodil sinček. Čestitamo.

Ob obletnici smrti predsednika Hrvatskega kulturnega in prosvetnega društva "Dr. Anton in Štefan Radić" v Dock Sudu, biv. hrvatskega narodnega poslanca dr. Žige Šola, je bila v nedeljo, 1. junija t. l. v kapelici na pokopališču Čakarita maša za pokoj njegove duše. Maše so se udeležili tuk. pristaši Hrvatske seljačke stranke ter pokojnikovi prijatelji in znanci. Po končanem cerkvenem opravilu so obiskali tudi grob dr. Šola ter nanj položili šopke cvetja.

LANUS

Prejšnji teden so se družine v Slovenski vasi v Lanusu pomnožile z naraščajem, in sicer tokrat s samimi punčkami. V družini g. **Jožeta Adamiča** in njegove žene ge. **Jožefe Zajec** se je rodila hčerka, prav tako v družini g. **Rudolfa Rozine** ter njegove žene ge. **Veronike Mlinar.** Obema družinama čestitamo k veselemu dogodku!

V ponedeljek 2. junija, je z letalom odpotovala ga. **Eva Jemec** s tremi otroci k svojemu možu g. **Francetu**, ki je že dalj časa naseljen v Kanadi.

SLOVENCI PO SVETU

USA

V Clevelandu je 11. maja slavil 50. letnico rojstva g. Maks Ovnič iz Jesenic. Jubilant je bil po svojem delovanju na Jesenicah znan že doma. Poklicno delo je imel v jeseniški železarni, kjer je zavzemal važno in odgovorno mesto. Pok. ban dr. Natlačen mu je zaupal tudi vodstvo občine Slovenski Javornik, katero je gospodarsko zopet uredil ter napravil v njej red. Kot odločen protikomunist je leta 1945 odšel v begunstvo, kjer se je začelo najbolj žalostno poglavje njegovega življenja. S svojo družino, ženo Marijo, roj. Klinar iz ugledne jeseniške družine, ter sinom Francetom in hčerko Marico, je s špitalnega taborišča odšel v zbiralno taborišče v Grohmnu pri Bremenu v Nemčiji z namenom, da bi se preselil v USA. Tu se mu je rodil sinček Lojzek, žena mu je umrla. Kmalu po pogrebu je z otroci moral oditi v Severno Ameriko, kjer se je naselil v Genevi, Ohio. Delo je dobil v Reance Electric v Astabula. Do lanskega leta se je z otroci ukvarjal sam, lani se je pa poročil z gdč. Milico Žonta.V novem domu se mu je nedavno rodil sinček, ki je še povečal njegov 50. letni življenski jubilej. Bog ga živi še mnogo let!

AVSTRALIJA

St. Albans je mesto, ki je znano po tem, da živi v njem največ nemških, holandskih in poljskih naseljencev v avstralski državi Victoria. Pa tudi Slovencev je precej tam in šteje slovenska kolonija nad 100 članov. Prihajajo pa še vedno novi. Slovenci imajo v tem mestu tudi svoje Slovensko društvo, ki skrbi za redne družabne prireditve in sestanke. Predsednik društva je Turk.

Dr. Ivan Mikula, ki poleg p. Bernarda in p. Bazilija pridno obiskuje slov. naselbine v Avstraliji, je bil za Veliko noč na daljšem potovanju. Svoje obiske pri Slovencih je podpisal v majski štev. Misli. Pravi, da "veliko industrijsko okrožje Newcastle, Hamilton, Maitland preživlja precejšnje število slov. rojakov. Njihov pogum jih je zadržal, da se niso vdali velemestni vabi. Zanj so danes nagrajeni s trdnim položajem bodisi kot delavci, strokovnjaki, obrtniki ter z lastnimi domovi, kjer cvete družinska sreča. Lepo so povezani s cerkvenim življenjem župnij, v katerih domujejo". — Po obisku taborišča Greta Camp, ki sprejema novodošle imigrante, je bil dr. Mikula tudi pri Slovencih v mestu Brisbane, ki je nadpolmilijonska prestolnica države Queensland, druge največje avstralske države. Pove, da se je v Brisbane in okolici "udomačilo par sto Slovencev, ki so zaposleni po tovarnah, delavnicah, v gradbenih podjetjih. Primeroma veliko naših mož in fantov opravlja službo pri mestni upravi, na avtobusih, tramvajih, železnici. Dosti deklet in gospa je zaposlenih v veliki bolnišnici Mater Misericordiae. Precej fantov in tudi mož hodi na sezijsko delo, kot ograjanje farm, spravljanje sladkorne pese in sadja. Ti se le redko vračajo v Brisbane za malo časa, le v božičnih počitnicah se zadržijo dalj časa. Brisbanci se odlikujejo v prijazni postrežljivosti in gostoljubnosti, zabavni nasmejanosti, modri zadovoljnosti, k čemer pripomore milo podnebje, ne prevroče poleti in toplo pozimi."

Odbor Slov. kluba v Melbourne-u si je zastavil tri naloge za svoje delo. Nadaljeval bo akcijo za zgraditev lastnega

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vsak teden ena

MOJA DOMOVINA

Oče, mati, bratje in sestre,
koče, mesta, trate in steze,
holmi, skale večnega snega:
to je moja domovina.
Zdrava bodi moja lepa domovina,
moja lepa domovina!

Prva pesem mladih sončnih dni,
varovanka fantove noči,
kres, ki sega meni do neba:
to je moja domovina.
Zdrava bodi...

Zemlja rodna moja je tako,
da, če treba, bil se bom za njo.
Zadnja kaplja mojega srca:
to je moja domovina.
Zdrava bodi...

ZAGARANTIRAJTE SI SVOJO DENARNO NALOŽBO

- NAJVIŠJE OBRESTI
- TRDNO GARANCIJO
- TAKOJŠNJO VRNITEV

VAM NUDI

DAYDAM
VIAMONTE 448 - 6º. piso

Naložba na visoke obresti je stvar zaupanja. Pozanimajte se o našem poslovanju pri tistih, ki z nami že sodelujejo.

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER (88)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Porinili so mu fotelj k postelji. Pogledal je doktorja Saint Cyra. Pogled je spraševal: kako dolgo še? Zdravnik je skomzgnil z rameni. Četrt ure dolgo je vladala grobna tišina. Monseigneurove oči so pazljivo počivale na dekličinem obrazu, ki se je potegnil pri vsakem dihu. Smrt ne more biti daleč, si misli. Tedaj je poskusil še nekaj.

"Mogoče imate še kaj na srcu, ma soeur. Tu sem, da vam odvzamem težo. Vse bodo zapustile sobo..."

Komaj je škof izšepetal besede, se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Bernardka je nekajkrat globoko dihnila. Mislili so že, da so poslednji dihi. Abbé Febvre je zvišal glas molitve za umirajoče. Toda ti dihi niso poslednji, temveč prvi po astmatičnem napadu. Dihala je naprej. In nenadoma je rekla Bernardka s tihim, toda močnim glasom:

"Moja mati je mrtva... Toda jaz še ne bom umrla..."

In povedala je resnico, kakor vedno, zakaj ravno čez šest dni se je vzdignila. In doktor Saint Cyr je mogel v njenih pljučih ugotoviti manj sumljivega šumenja kakor prej.

PETI DEL

ZASLUGA TRPLJENJA

ENAINŠTIRIDESETO POGLAVLJE

VILINSKE ROKE

Poleg hišne kapele v samostanu Sainte Gildarde je prostorna soba. Služi za zakristijo in za umetnostni prostor. Po stenah vise močno otemnele slike, ki so sčasoma prišle v samostan in niso vedeli kam z njimi. "Neverske gospe" so že zelo stara kongregacija, ki jo je pred dvesto leti ustanovil Jean Baptiste de Laveyne in četudi se je moral samostan po revoluciji znova pozidati, je vendar ohranil marsikako dobrino iz preteklosti. Največja med slikami je v zakristiji slika svete Družice, slikana v preteklem stoletju, precej robata in nerodna stvar. Mati in otrok v slani. Vol in osel in pastirji, ki molijo, vse tako, kakor je Bernardka ljubila in poznala. Edini, ki ji ni bil všeč, je bil sveti Jožef , ki proti vsem običajem ni imel brade in je nosil na glavi neke vrste baretko. V omarah so mašna oblačila, paramenti, oltarni prti. Nekaj zlatih in srebrnih cerkvenih posod je za steklom. V posebni skrinji čakajo na božični čas živo poslikane figure za jaslice.

To je sedaj Bernardkino kraljestvo. Eno leto potem, ko je bruhnila kri, je znova položila zaobljube pred neverskim škofom. Čas novicijata ji ni bil prikrajšan. Potlej pa se je Monseigneur postavil na stališče, da jo odpokličejo od nege bolnikov, kar si je sama izvolila. Mati Imberta je morala po škofovem naročilu Mariji Bernardi zaupati najbolj nežno in lepo službo, ki je v samostanu možna.To je služba zakristanke, ki vsako jutro polni ciborij s svetimi hostijami. Zgodilo se je, da stara sestra Zofija ni bila več v stanju opravljati to službo. Kap jo je ohromila na pol telesa in ji vzela govor. Zofija je ena svetlih otroških duš, ki jih zunaj v svetu ne najdeš. Čeprav so se ustnice stare ženske samo še nerazumljivo premikale, je iz njenih oči sijal tak mir in taka vedrost, da je bila Bernardka vesela, če je mogla sestro Zofijo dolge ure opazovati pri delu.

Z delom pa je bilo takole. Svoj čas je vzgojiteljica novink Bernardkino željo, da bi razvila "čednost risanja" prestrašeno zavrnila. Ko je bila mlada nuna postavljena za zakristanko, se je takoj vrgla na sorodno delo. V očeh Marije Terezije Vauzous vezenje oltarnih prtov, mašnih oblačil in drugih cerventih okrasov ni bila ničemurna ošabnost. Obratno. To je tiho, Bogu všečno delo, ki šibki samostanki lepo pristoja. Bernardka, ki je kot novinka nenadoma začutila v sebi nagnjenje k slikanju in oblikovanju, je našla najlepši delokrog za svoje delovanje. Z njo je vedno enako. Na zunaj je videti raynodušna, raztresena in malomarna. Če pa usmeri svojo voljo, gnano po neki skriti sili, na določen cilj, potem je ne morejo zavrniti ne Dutour, ne Massy, ne Peyramale ne škof in cesar, niti granitni upor nune Vauzous.

Bernardka je dosegla, da je smela na posvečeno blago čarati z vilinskimi rokami barve in oblike, ki so živele pod njenim čelom. Poleg potrebnega materijala so ji dali na razpolago tudi risalne liste in pisane svečnike, da je mogla najprej skicirati vzorce za vezenje. Ti so bili seveda tako nenavadni, da, tako svojski, da je strah matere Imberte in hladno začudenje matere Vauzous moglo pomiriti šele presenečenje nekaterih umetniških klerikov, ki so delo pregledali. Odslej so zdaj pa zdaj zahtevali, da bi videli nova vezenja sestre Marije Bernarde. Mati Imberta je ustregla tej želji le takrat, če umetnice ni bilo zraven. Voditeljica samostana je namreč še vedno zamenjavala izvirnost mlade sosestre z nagnjenjem do izrednosti. Bernardka torej ni slutila kaj vse povzročajo njena vezena sanjarstva.

Popolnoma se je predala delu. Časa je imela na pretek, saj je bila po izrecnem škofovem ukazu oproščena vsakega drugega dela in tudi vseh težjih redovnih dolžnosti. Čeprav se ni nikdar učila risanja, je klečala okrog razprostrtih listov. V prvih časih se je držala še vzorca in podlog. Potlej pa so njene majhne, neučene roke poskusile s čudovitimi rožami, ki jih oko še ni videlo. Ornamenti, ki so bili kot barvni simboli še nepoznane vere. Procesija ptičev ali angelov hrepeni v vijoličasto glorijo nebes. Tu je ovca, podobna enorožcu, ker nosi križ na čelu. Prerokinja z nadnaravno močjo, ki je gledala poveličano telo Gospe, je hranila v sebi brez števila obrazov in oblik. In nič ni vedela o tem. Ni vedela, kaj vse in kako ji pride v prste. Če napravi nekaj osnutkov, jih položi Bernardka v naročje stari Zofiji. Nema natančno loči med dobrim in manj dobrim. Primerjanje, prikimanje in pravo je izbrano. Blago je napeto v okvir in prične se delo, ki je prav tako utrudljivo kakor neskončno in je podobno delu Penelope. Bernardka pa ni nepotrpežiljiva. Prav tako ji je, kakor da s pisanimi svilenimi nitmi tke v blago sekunde svojega lastnega življenja.

Samo korna molitev, jed, adoracija, rožni venec, križev pot in končno noč prekinjajo to delo. K rekreaciji sestra se prikaže Bernardka samo tedaj, če ima veselje. V prostem času se zmuzne v zakristijo včasih sestra Natalija. Tudi ona rada gleda, kako delo raste in ga hvali. Nekoč je vprašala.

"Videli ste preblaženo Devico s svojimi očmi, ma soeur. Zakaj ne vtkete njenega prikazovanja na oltarni prt?"

"Oh ne, ma souer kam mislite?" ji odvrne Marija Bernarda. "Gospa se ne pusti risati, ne slikati in ne tkati."

"Ali se Gospe ne morete natančno spomniti?" se čudi Natalija.

"Oh, tako natančno se je spomnim, tako natančno..." se smehlja Bernardka in strmi skoz okno. Govorjenje se ji je ustavilo.

Nevers je srednjeveško temno mestece. Še v marcu je v samostanski zakristiji koj po četrti uri temno. Zavoljo tega se Bernardka že ob treh pomakne s svojim okvirjem k oknu, da ne bi zgubila kaj od pozne dnevne luči. Tiha ura je, v kateri del nun opravlja osebno izpraševanje vesti. V zadnjih letih se je rekreacija novink premaknila za eno uro. Marsikdaj Bernardka sliši korake v parih se vračajočih deklet, ki ropotajo po hodniku in svarilo vzgojiteljice novink. Poleg v kapeli pa prične na orgle igrati nuna, ki ji je zaupana glasba.

Potrka. Vratarica ji naznani, da sestro Marijo Bernardo čaka obisk. Madame la Superieure je ukazala spustiti moža za zakristijo. Takoj bo prišel. Bernardka začudeno dvigne glavo. Obisk? Skoraj nikoli ni obiskov. Kakšen mož? Bernardka mora s hvaležnostjo priznati, da jo mati Imberta varuje vseh radovednežev. Največkrat le slučajno zve po drugih sestrah, da je kakšna osebnost ali družba hotela videti slavno Soubirous kot čudežno žival. En-

SLOVENCI PO SVETU

(Nadaljevanje s 3. strani)

slovenskega doma, nadaljeval bo prirejanje kulturnih prireditev in posvetil bo večjo pozornost vzgoji slovenske mladine.

Good Neghbour Concil — novi odsek Migrant Advisory Concil ima za cilj vzpostavitev čim tesnejših stikov s posameznimi narodnostnimi skupinami ter pomagati pri reševanju raznih vprašanj, ki so v zvezi z novimi naseljenci v Avstraliji. Slovenski klub v Melbourne-u zastopata v njem g. Maks Hartman in gdč. Marija Rudež.

Poročili so se: V Sidneyu: Franc Gantar iz Cerknega in Marica Kaluža iz Marina; Ivan Maruško iz Št. Jurija na Štajerskem in Vida Stemberger iz Podgraj na Primorskem; Albert Cenčič iz Knežaka in Pavla Gustinčič iz Hrušice; Jurij Tomažič iz Vinice in Marija Flajnik od istotam. Gdč. Flajnikova je v Avstralijo prišla na dan svoje poroke, t. j. dne 19. aprila. **V Alplingtonu:** Stanislav Kirn in Albina Zora Marinčič, oba iz Zagorja; **V Altonu:** Ludvik Rojs in Julka Vidovič; **V Melbourne-u:** Vilko Skačej in Vlasta Šonka. G. Skačej je po poklicu dentist. Po prihodu v Avstralijo je znova napravil vse predpisane izpite ter ima sedaj lahko svojo zobno ordinacijo. Poročila sta se tudi Lojze Pahor in Miranda Furlan.

Na univerzi v Kensingtonu je diplomiral za inženirija g. Stanko Samsa.

V Cookshillu je 42 letnega Alojzija Marca iz Ajdovščine zadela možganska kap. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil prijatelj Arlič. Pok. zapušča ženo in tri otroke.

SLOVENSKA TISKOVNA DRUŽBA

sporoča svojim delničarjem, da je zaključila četrto poslovno dobo

z dobičkom 24%.

Istočasno sporočamo, da se razpisuje 30 novih delnic po $ 1.000 vsaka. Prednost za nakup imajo dosedanji delničarji. Ponudbe novih delničarjev (pismene) sprejema blagajnik g. Ignacij Glinšek, Maipú 72, Capital, do 30 junija 1958. Minimalna začetna vloga je $ 5.000.

SLOV. TISK. DRUŽBA - SOC. GRAF. ESLOVENA

PO ŠPORTNEM SVETU

Zadnje kolo jugoslovanskega nogometnega prvenstva je prineslo precej presenečenj. Budučnost je premagala Crveno Zvezdo 4:1, Split pa je premagal Hajduka 2:0. Prvak je Dinamo iz Zagreba, ki ima 37 točk. Slede: Partizan 34, Radnički in Crvena Zvezda 28, Vojvodina 27, Velez in Vardar 26, Željezničar, Hajduk, Budučnost, Split 25, Spartak 24, Beograd 20, Zagreb 15.

Ljubljanski ASK Olympija je prvak v v košarki. V moštvu igrajo Bajec, Kandus, Danev, Lokar, Škerjanc, Dermastja, Brišnik, Jelnikar, Poljšak, Kralj, Podboj. Pred nekaj meseci je moštvo igralo z velikim uspehom po Poljski in po Italiji. Koncem aprila pa je v Sofiji izgubilo v tekmi za pokal evropskih prvakov v košarki z Akademikom z 81:80.

V kolesarski dirki "Po Italiji" je v 14. etapi zmagal Luksemburžan Gaul. V splošni klasifikaciji pa je vodi Italijan Coletto. Vedno bolj pa se uveljavljajo novi kolesarji, tako, da so znani Bobet, Poblet in drugi precej zadaj.

Prihodnjo nedeljo se prično tekme za svetovno nogometno prvenstvo. Vsa moštva, 16 državnih reprezentanc, so že zbrana v raznih mestih in se pridno pripravljajo na tekme. Prešnji teden pa so v Italiji igrali za vajo; Jugoslovani z drugoplasirano Fiorentino 4:0 in z Internacionalom tudi 4:0, Argentinci pa so z Bologno in zmagali z 1:0. Na tej tekmi sta se poškodovala levo krilo Zarate in leva zveza Rojas. Zarateova poškodba je težja in ne bo mogel igrati na tem svetovnem prvenstvu. Rojas pa menda ne bo mogel igrati na prvi tekmi v nedeljo z Zap. Nemčijo. Namesto Zarateja pa je Stabile brzojavno pozval veterena Labruno na Švedsko. Labruna je igral levo zvezo. Tako bo arg. moštvo imelo kar tri igralce za levo zvezo in samo rezervno levo krilo. Zaradi takih in podobnih primerov se časopisje precej bavi s tem. Pri tem pa je pripomniti, da je pred dobrim mesecem Labruna izjavil, da se ne čuti sposobnega za to odgovorno mesto in tudi da ni v formi.

Azijske športne tekme so se zakjučile z zmago Japonske, ki si je priborila 837 točk, slede Filipini z 326 točkami, Nac. Kitajska z 224 in Južna Koreja z 204.

Zveza za telesno vzgojo Partizan je po poročilih Sl. Poročevalca pritegnila v članstvo še 50.000 oseb in ustanovila 375 novih društev v zadnjih dveh letih. 129 društev so ustanovili v Srbiji, predvsem na vasi. Na Hrvackem pa se najbolj včlanjajo delavci. Kljub vsemu pa še vedno prevladujejo dijaki in študenti. Partizan ima sedaj 292.000 članov v 1387 društvih in od tega je 166.000 študentov. Po starosti je 85% članstva v mladinskih in pionirskih odsekih, članov in članic nad 19 let pa je samo 15%. Pravo večino tvorijo pionirji od 11 do 14 leta: teh je 90.000, 50.000 pa je mladine pod 10 leti. Pišejo, da bi organizacija potrebovala precej več pravega članstva, predvsem za delo z mladino. Število pomožnega članstva pa se je v zadnjih dveh letih skoraj za polovico zmanjšalo.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Junij 1958. Vsebina: Krivda in zasluženje krvi (Škof **dr. Gregorij Rožman**); Kristus utrjuje harmonijo na svetu (Iz govora papeža Pija XII. na božični praznik); Tri rož'ce (**Narodna**); Las riquezas y los gastos del papa (**Joe Juck**); Mesečni molitveni namen za m. junij (**Alojzij Košmerlj**); Blagri (**O. Charles**); Lučka pred oltarjem (**Gregor Mali**); Lurški spomeniki v Sloveniji (**Fr. Kr.**); Petnajstim v spomin (**Z. Piščanec**); Tri poti; Ko je brat bratu zver postal; Po svetu; Na kresni večer (**—X**); Tri vprašanja; Vesti iz domovine; Med Slovenci po svetu; Don Kamilo (**Guareschi-Jurak**) in otroška priloga **Božje stezice.**

Mladinska vez. Maj-junij 1958. Vsebina: Zasuli se jih...; Nova učenka (**D. A.**); Dekletom; Dante in Božanska komedija (**Tinček Debeljak**); Prijateljem lista v Mendozi; Zavodar, strokovni list slov. srednješolcev v Adrogueju; Zanimiva zgodovina koledarja.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Pomagajte ohraniti slovensko šolstvo v Argentini. Petnajst slovenskih tečajev z nad 500 otroci imamo v Velikem Buenos Airesu. Društvu Slovencev primanjkuje sredstev za vzdrževanje vseh teh tečajev. Zato ponovno prosimo vse Slovence in Slovenke: **Darujte po dva pesa na mesec v mladinski sklad Društva Slovencev.**

OBVESTILA

V nedeljo 8. junija ob spominu naših protikomunističnih žrtev boste mogli darovati za sv. maše in v dobrodelne namene na sledečih krajih:

Capital: v slovenski kapeli **pri sv.** maši ob 9.30 in pri sv. maši pri popoldanski proslavi.

Ramos Mejia: Po slovenski maši pred cerkvijo.

Lanus: Pri sv. mašah ob 7 h in 9.30.

San Justo: V teh dneh Vas bodo obiskali po domovih.

Darove sprejemajo vsi slovenski duškni pastirji in Dušnopastirska pisarna v Slovenski hiši.

K temu dejanju ljubezni za vse naše protikomunistične žrtve vabijo

Slovenska Vincencijeva konferenca
Slovenska Karitas v San Justo
Slovenska Elizabetna konferenca

IV. kulturni (2. filozofski) večer SKA bo v soboto, 7. t. m. ob sedmih v salonu Bullrich, Sarandi 41, Capital. Predaval bo univ. prof. **Dr. Ivan Ahčin o razvoju socialnega vprašanja.**

V zavodu Marija Mazarello bo v nedeljo 8. junija ob pol desetih sestanek dekliškega Mladinskega doma. Vabljena vsa dekleta. **Odbor.**

CERKVENI OGLASNIK

Procesija sv. Rešnjega Telesa bo v nedeljo 15. junija v zavodu Don Bosco, Ramos Mejia. Pričetek ob 10. uri s sv. mašo. Oltarje bodo postavili: Prvega: San Martin — Florida, drugega: Lanus, tretjega: Ramos Mejia in četrteta; San Justo.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 571282

Prispevajte v tiskovni sklad

Prosvetni večer Društva Slovencev

14. junija ob 8. uri zvečer v Slovenski hiši na R. Falconu 4158

PLANINSKO PREDAVANJE

s skioptičnimi barvastimi slikami. Govorili bodo gg. Arnšek, Petriček, dr. Truden in Smersu.

VSI ROJAKI VLJUDNO VABLJENI

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

BUMAR, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083
Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročna odplačevanja — najbolje električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati **T. E. 658-7083** ali osebno v trgovini.

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najbolje in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 767. Blizu Retira. TE 31-8788
Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires

Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 **Buenos Aires**

Dr. IVO PETRIĆ

specialist za notranje bolezni, revmatizem in brucelozo.

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 10. do 12. in od 16. do 21. ure

Telefon 41-0487. Cerrito 1024/III. Capital Fedral

DRUŠTVO SLOVENCEV
VABI NA

SPOMINSKO PROSLAVO ZA PADLE ŽRTVE

DVORANA SAN JOSE, AZCUENAGA 158

NEDELJA 8. JUNIJA 1958 ob 17. uri **SV. MAŠA ob 18. uri**

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224 **Buenos Aires**

pošilja v domovino iz svojega skladišta v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. **Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.** Prodaja ladijskih in letalskih voznih kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošiljajte na:

EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

krat za vselej je prosila, da sme pred tujci, ki si pridejo ogledat samostan, ostati v svoji celici. Kakšen obisk bi torej mogel biti?

Bernardka je vstala. Njene oči, ki so se pri delu prenapenjale, so mogle med podboji razločiti le vitko moško postavo, ki se ni upala stopiti naprej.

"Hvaljen Jezus Kristus," je pozdravil mož vljudno in tiho.

"Na vekomaj amen," se je zahvalila sestra Marija Bernarda. "S čim vam morem biti na uslugo?"

Mož je vrtel baskiško čepico v roki.

"Prišel sem samo, da bi vedel kako gre, ma Soeur..."

Stopil je za korak naprej in se priklonil. Bernardki je zastalo srce. Spoznala je v nerodnem možu svojega očeta, ki ga že dolga leta ni videla. Z razprostrtimi rokami mu je šla počasi naproti in šepetala:

"Papa, ti si... ali je mogoče?"

"Da, da... prišel sem z vlakom, Marija Bernarda..."

Stisnila je ustnice in se skušala nasmehniti.

Zakaj me imenuješ "ma soeur", in "Marija Bernarda". Zate sem vendar Bernardka..."

Objela ga je in naslonila pokrito glave na njegov obraz. Toda mlinar Francois Soubirous se še vedno ni upal otajati. Odkar je njegova hčerka, lurška čudodelka, postala še nuna, se je njegova očetovska zadrega povečala. Marsikdaj še zdaj pomisli s strahom, kako je svojo blagoslovljeno hčer gonil k potepuhom in ciganom. S spoštljivim stiskom je odgovoril na objem.

"Ah, da si prišel, papa," je šepnila Bernardka, ko se je znašla.

"Že pred leti sem vprašal. Toda takrat niso želeli, Bernardka... In po materini smrti, veš, sem bil docela zgubljen; prav nič nisem mogel..."

Bernardka je priprla oči in potišala glas.

"Oh, mama... kako je mama umrla?"

Mlinar Soubirous je posivel. Stopil je v petdeseto leto. Njegovi svečani samozavesti, ki ni odnehala niti v bedi in stiski, se je čez leta in zavoljo dogodkov pridružila pobožnost. Pokrižal se je.

"Mati je zelo lahko umrla, Bernardkica. Samo nekaj dni je bila bolna, in ni vedela, kako je z njo. Sveti Jožef, ki naj bi nam vsem pripomogel k taki smrti, ji je stal ob strani. In ti si ji bila v veliko veselje, otrok moj, samo ti. Tvojo sliko je vedno imela na prsih. O tebi je sedaj namreč mnogo slik. Tvoje ime je prav do zadnjega venomer imela na jeziku..."

"Mama je takrat vedela, da se ne bova več videli. Jaz nisem vedela," prikima Bernardka in šepne kakor rajnica vedno: "Praoubo de jou".

"Dali smo napraviti o njej male slike," reče Soubirous ponosno. "Miniature jih imenujejo in slikar je bil zanje dobro plačan. In sliko mame sem ti prinesel s seboj, otrok."

Francois je dal hčerki pozlačen medaljon z verižico. V njem je bila uboga Luiza na preprosti način idealizirana.

"Smeš to vzeti?" je vprašal, ko je pomislil na zaobljubo uboštva.

"Mislim, da mi bo mati prednica dovolila," meni Bernardka, ki se je slikice otroško zveselila. Potlej porine Soubirousu stol.

"Povej mi vendar, papa, kako vam gre doma?"

Soubirous se glasno oddahne v znamenje, da so prve težave končane. Zanj in za hčerko.

"Ej, ne morem se pritoževati, dragi otrok. Kupčija uspeva. Kakor veš, sem bil vedno skrben mlinar in samo suha leta so bila kriva, ki so uničila že marsikoga, ne samo mene. Sedaj pa mlinarji že ne moremo več vsem ustreči. Od zadnje jeseni je v Lurdu petnajst hotelov, reci in piši petnajst. In Lacadé je zgradil veliko mestno bolnico z več sto posteljami. Imenuje se bolnica "Sedmih bolečin". In del dobav za to bolnico ima gornji Lapaca mlin. In brata Jean Marija in Justin sta kar dobra mlinarska vajenca. Ne pustim jim časa za neumnosti. Obadva svojo sestro lepo pozdravljata. Sestra Marija ima enega fanta in dve punčki. Jutri bo prišla z drugimi znanci iz Lurda k tebi. In hvala Bogu, nekaj sem prihranil, da bo za moje otroke in vnuke, ko mene ne bo več...

Bernardka je poslušala na moč pazljivo, skoraj tako, kakor to delajo gluhi ljudje.

"Oh, papa, je rekla, tako mi je lahko, ko slišim, da vam gre dobro..."

Francois Soubirous je imel nenadoma vlažne oči.

"Meni, Bernardka, pa je težko, ker se zdaj v nočeh marsikaj spomnim, da ti takrat v Cachotu nisem imel nič dati. In danes bi ti mogel..."

"Takrat tega nisem prav nič čutila, papa," se smehlja Bernardka. "In sedaj, sedaj mi ničesar ne manjka..."

"Ali ti res nič ne manjka, dragi otrok," vpraša Soubirous s temnim glasom. "Zdi se mi, da si strašno bleda..."

"Oh, samo avba je, ki nas dela vse tako blede. Popolnoma sem zdrava. Še nikoli mi ni šlo boljše. Niti astme nimam več..." In kakor da bi se rada obrnila od tega razgovora, je mimogrede vprašala:

"Kdaj je prišel vlak, papa?"

"Ravno pred eno uro... In drugi, ti pridejo jutri..."

"Moj Bog, potlej si lačen in žejen," se prestraši Bernardka skoči pokonci in steče skoz vrata, ne da bi jo mogel zadržati. Upala se je, potrkati pri materi prednici.

"Mati prednica," lovi sapo zavoljo hitre hoje. "Moj oče je pravkar prišel od vlaka. Cel dan ni nič jedel. Ali smem..."

"Seveda, draga... Prosite sestro asistentinjo za pavo, pecivo in za liker..."

Bernardka je sama prinesla taso in pregrnila za očeta mizico v svoji delavnici. Njena lica gorijo, tako srečna se počuti pri tem poslu, ki je bil vedno posel njene matere. Enkrat samkrat ga sme zdaj opravljati tudi sama. Z veselimi očmi gleda na očeta, ki je lačen, pa mu je nerodno jesti med svetimi podobami in mašnimi oblačili. Nazadnje mu nalije kozarček likerja. Soubirous odmahne, čeprav ne posebno od srca.

"Od zadnjega časa," je dejal, "popijem le kakšno kapljo vina in nobenega žganja več. Pri težkem delu ni dober..."

"Toda papa," se smeje Bernardka, "danes vendar nimaš nobenega težkega dela..."

In njena duša misli na nevarno žganje, ki ga je mati dobro zaklepala.

"Misliš resno?" vpraša omahovaje mlinar. "Dejansko je precejšnja pot do sem..."

"Poglej, napila ti bom," ga bodri. "Prav nič se ne bojim." In nagne kozarček, ne da bi zategnila obraz. To je nekaj drugega, misli Soubirous in se čuti po tretjem kozarčku prav srečnega v tej sveti okolici, v kateri vlada njegova hčerka. Ne govorita več dosti. Nista si imela več kaj povedati. Bernardka nažge nekaj sveč. Temna slika Svete Družine žari v barvah, ki jih slika sama nima. Mlada samostanka sedi pod njo. Sveti Jožef, patron za srečno smrt, resno stopa iz ozadja. Mati božja se smehlja nad otrokom. Soubirous se ne more znebiti misli: to je tudi družina moje hčerkice.

Surovo vprašanje brigadirja D'Angle je že zdavnaj pozabil...

DVAINŠTIRIDESETO POGLAVJE
MNOGO OBISKOV NAENKRAT

Obisk, ki je prišel drugi dan v samostan Sainte Gildarde, je bilo pravo lurško poslanstvo, čeprav je bilo videti, da je na moč pisano. Prišlo je k svojemu najslavnejšemu otroku. Župan Lacade je poslal svojega tajnika Courrègesa in dekan Peyramale abbéa Pomiana, da bi se na lastne oči prepričali o stanju sestre Marije Bernarde, zakaj zunaj v svetu o Bernardki niso nič več slišali. Časopisi so molčali o čudežni deklici votline, celo poročila o prestanih smrtnih boleznih so le počasi in nerazločno pronikala na dan.

Abbe' Pomian je vodja družbe, ki je podvzela dolgo in nerodno potovanje. Poleg županovega odposlanca so se mu priključili Bernardkin oče, njena sestra, gospa z malega posestva iz St. Pe' de Bigorrea, teta Bernarda Casterost, ostro preročišče družine, ki se z leti ni omehčalo in teta Lucija. Poleg teh sorodnikov sta bila še dva tujca nasprotnih si značajev. Ozdravljeni invalid Luiz Bourriette in posestnica največjega modnega ateljeja v Lurdu, Antorija Peyret.